"قاجماي ـ تالماي كۈرەس جۇرگىزۋ، ماڭگى كۈرەس جۇرگىزۋ"

ـــ باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ "1ـ شىلدە ورده‌نىن" بەرۋ سالتىنا قاتناسقاندىغى تۇرالى شولۇ

□ حالىق گازىتىنىڭ تىلشىلەرى دۇ شاڭزى، كۇاڭ شيشي

جارقراپ تۇرغان 29 ھەسەم، بەينە جايناغان شامدار، لاۋلاغان الاۋلار سىپەتىدە. ساۋلەلەر قۇس جولى بولىپ، ۋلتقا نۇر شاشقان شۇغىلاغا ئينالدى.

6 ـ ايدىڭ 29 ـ كۈنى تۇستەن بۇرىن، بەيجىڭ حالىق سارايى. پارتىيا قۇرۇلغان 100 جىلدىق تارىخ ئىچىدە كەلگۈسى قارىساڭىندا، ولاردىڭ ئىشىنىدىغىنى 22 ادام تاۋ ـ وزەندەردەن ئىسپ، ۋزاق جولدارىدى باسىپ جەتىپ كەلدى.

بۇل پارتىيا ورتالىق كومىتېتىنىڭ "1 ـ شىلدە ورده‌نىن" تۇڭغىش رەت بەرۋى. باس شۇجي شي جينپىڭ ورتالىقتاغى باسشى جولداشلاردى باستاپ، ورده‌ن بەرۋ سالتىنا قاتناشتى. پارتىيا ئىشىنىدىغى ھەق جوغارى داڭق ارقىلى ئۇتۇرلى شەپتەن كەلگەن وسى كوممۇنيستەرگە قۇرمەت ئېلىپبەردى، ولاردىڭ كورنەكتى ۋەكىلىسىنە قۇرمەت ئېلىپبەردى.

جينالىس زالىنىڭ ئىشى ـ سىرتىندا قىزىل تۇلار جەلبىرەپ، قىزىل ورده‌نده‌ر نۇر شاشتى. قىزىل ئۇس جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتىياسىنىڭ ھەق ايقىن رەڭسى، جۇڭگو كوممۇنيستەرنىڭ ھەق ايقىن تۇيى.

"مەن پارتىيا ورتالىق كومىتېتىنىڭ اتىنان '1 ـ شىلدە ورده‌ننىڭ' يەگەرلەرنى قىزۇ قۇتتىقلايمەن! وسكەلەك قۇرمەت بىلدىرەمەن!" باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ ئۇنى جينالىس زالىنان كۇللى ھەلگە تارالدى.

ھەق جوغارى القاۋ قاراپايىم، ئېراق وزگەشە ولارغا ئەتىن، ئاربىر كۈرەس جۇرگىزىپ جاتقان، ۋەلەس قوسپ جاتقان جۇڭگو كوممۇنيستەرنىڭ ده ئەتىن.

2021 ـــ 1921، ۋشقىنان جالىن قاۋلاغانغا دەيىن، تىڭنان تۇرەن سالۋدان تۇبەگەيلى بۇرىلىس تۇدىرۇغا دەيىن، ۋلتىنىڭ حاۋىپ ـ قاتەرگە ۋشراۋىنان ۋلتىنىڭ گۈلدەنۋىنە دەيىن... 50 نەشە كوممۇنيستىك پارتىيا مۇشەسى كوبەيىپ 91 ميلليوننان استام كوممۇنيستىك پارتىيا مۇشەسىنە جەتتى، سان ۋرپاق الدىڭغىلارنىڭ ئىزىن سوڭغىلارى باسپ، ميلليونداغان ادام قايراتانا العا ئىلگەرىلەدى.

ولاردىڭ شۇغىلالى ھەجەگى ماڭگى تاريخقا جازىلادى.

وسى ئېبر ئەسات سان مىڭ ادامنىڭ نازارىن اۋدارىدى

تۇستەن بۇرىنغى ورده‌ن بەرۋ سالتىن ويلاغان، اڭساغان كوپتەگەن ادام تاڭ بوزنان ورندارىنان تۇردى.

ساعات 8دەن 45 مينۇت وتكەنده، "1 ـ شىلدە ورده‌ننىڭ" 22 يەگەرى سىلى قوناقتارغا ارنالغان اۋتومۇبىلگە وتىرىپ، مەملەكەتتىك قوناقتاردى قورغاۋشىلار قوسىنىڭ قورغاۋندا شىعسقا بەت الدى.

چاڭ ـ ان كوشەسىنەن وتكەنده، ولار ۋادەلەسپ العاندىاي كولىك تەرەزەسىنەن سىرتقا قارادى، 10 شاقىرىمدىق ۋزىن كوشە توتىداي تۇرلەنىپ تۇر؛ شينخۋامىن قاپچاسىنان وتكەنده، سۇرەتتى قابىرغادىغى "حالىق ئۇشىن قىزمەت سىتەيىك" دەگەن جازۇ ايىاتتى كورىنەدى؛ مەرەكە سالتاناتىنا شومغان تيان ـ انمىن الاڭنان وتكەنده، ولار حالىق قاھارماندار ھەكەرتكىشنە الستان كوز تاستادى... بۇل سانسز ارداڭەر قۇرباندار ارماندىغان تاماشا كورىنستەر، سان ۋرپاق كوممۇنيستەر ئومىر بويى تالپىنغان گۈلدەنگەن جۇڭخۋا ھەدى.

حالىق سارايىنىڭ شىعىس قاقپاسىنىڭ سىرتىندا بويلارىن تىك ۋستاغان ھر ئەمۇسىندى قۇرمەت قاراۋلدارى جولدىڭ ھەكى جاغىندا قاتار تۇزەپ، بالالاردىڭ الاقايلاغان داۋىستارى بىردە كوتەرىلىپ، بىردە باسەڭدەپ تۇردى. قوناق قابىلداۋ زالىندا «وتان وسىنشاما كورىكتى» اتتى جۇڭگوشا ۋلكەن سۇرەت سان قۇيىلىپ تۇر. تاۋ ـ وزەندەر بايامداي بولسا دا، ئاۋىر وزگەرگەن، بۇل جويقىن وزگەرىس اكەلگەن 100 جىل، اسقاق جىگەرلى 100 جىل.

ساعات 10داغى قوڭىراۋ قاغلۇغا تاياغاندا، باس شۇجي شي جينپىڭ 3 ـ قاباتتاغى جينسى زالىنىڭ سىرتىنا كەلدى. وسى ارادا باس شۇجي "1 ـ شىلدە ورده‌ننىڭ" 22 يەگەرىمەن بىرگە تىپ ـ تىنىش كۇتىپ تۇردى.

ۋلكەن ھەسەك اشىلغان ساتتە، مۇزىكا قويىلىپ، شاپالاق ئۇنى كوتەرىلدى. ولار بىرگە جينسى زالىنا كىرىپ، قىزىل كىلەمنەن ئوتتى.

بۇل 100 جىلدىق ئىرى پارتىيانىڭ تاڭداۋلى كوممۇنيستىك پارتىيا مۇشەلەرىنە دەگەن ھەق جوغارى سىيى. ولاردىڭ ارا ـ سندا حاۋىپ ـ قاتەردى باسىنان كەشكەن 100 جاستاغى قارت بار، ورىندالماغان ارماندى جالغاستىرغان قاھارمان قۇربانلىنىڭ ۋرپاغى بار، كەدەيلىكتەن ارىلتقان اۋىل ـ قىستاق باستاماشسى بار، ۋساق سىتەردىڭ، قىين سىتەردىڭ بارلىغىنا باس اۋىرتقان الەۋەتتىك اۋماق قىزمەتكەرى بار، مال باغىپ، شەكارا كۇزەتكەن ئاداۋىر ونەگەسى بار، كەلدەندىرۇگە ۋىتىلغان تەحنىكا جۇمسىشىسى بار... ولاردىڭ تۇ سىرتىندا سانسزداغان جانار، سانسزداغان ئۇمىت ـ تىلەك، سانسزداغان نزدەر توغسقان.

مۇنىڭ ئىشىندە كوپتەگەن ادامەمەن باس شۇجي شي جينپىڭ العاش رەت جۇزدەسپ وتىرغان جوق. بىيل كوكتەم مەرەكەسى وتكەننەن كەين، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ جونىندەگى مەملەكەتتىك قورىتىندىلاۋ، ماداقتاپ سىلاۋ جينالىسىندا جاڭ گۇيمەيگە جولتقان؛ 2019 ـ جىلى 11 ـ ايدا شاڭحايدا قىزمەت تەكسەرگەن باس شۇجي حۇاڭ باۋمەيمەن ئىقلاسپەن اڭگىمەلەسكەن؛ تاغى سوناۋ 1991 ـ جىلى جەرگىلىكتى ورىندا قىزمەت سىتەگەن كەزىندە، شي جينپىڭ جولداس لين دان تۇرغان جۇنمىن تۇرغىندار كومىتېتىنىدە قىزمەت تەكسەرگەن.

ۋلىلىق قاراپايىمدىلىقتا، قاراپايىمدىلىق ۋلىلىقتى سومدايدى. پارتىيا مەن مەملەكەت سىتەرىن ئىلگەرىلەتكەن وراسان ەكپىندى تاسقىنداغان كۇش ئەال سانسز بۇلاقتىڭ قۇيىلۇۋنان، ئاربىر ادامنىڭ كۇشىنىڭ تاسقىنداۋنان تۇىنداغان.

ايىندى مەملەكەت ئانى شارىقتاغاندا، جينالىس زالىنىڭ ئىشى ـ سىرتىنداغىلار تەرەڭ ويغا شومدى.

بۇل اۋەن سانسز رەت شىرقالىپ قان تامىرغا تەرەڭ ئىڭىپ كەتكەن. قالىڭ قار قاپالاقتاپ، سۇىعى سۇيەكتەن وتكەن شەكارادا ولار مەملەكەت ئانىن شىرقاۋدا؛ قۇبا تۇزده، قۇمدى شولده، سورتاڭ دالادا، يەن قايراڭدا "جاسىل ۋلى قورغان" تۇرغىزىپ، ولار مەملەكەت تۇۋن تىكتى؛ شايقاس شەپتەرىندە، جۇمىس ورىندارىندا نەنىڭ وتان، نەنىڭ وتباسى ەكەندىگىن ولار اناغۇرلىم تەرەڭ سەزىندى.

باس شۇجي شي جينپىڭ ەرەكشە باىپتىلقىپەن مۇزىكا اۋەنمەن بىرگە باسەڭ ۋنمەن ايتتى.

...

«جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتىياسى ورتالىق كومىتېتىنىڭ "1 ـ شىلدە ورده‌ننىن" بەرۋ جونىندەگى قارارىنىڭ» وقىلۇنا ىلەسە، ەلمىزدىڭ 5 ۋلكەن ەڭ جوغارى داڭق سىلىغى تۇگەل تاراتىلدى. 2017 ـ جىلى 8 ـ ايدا جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتىياسى ورتالىق كومىتېتى «جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتىياسىنىڭ پارتىيا ئىشىندەگى ھەجەگى داڭق ايەرگەندەرى، باسپ تاراتىپ، "1 ـ شىلدە ورده‌ننىن" بەلگىلەدى. الاقانداي وسى ورده‌نگە پارتىيا بەلگىسى، بەس جۇلدىز، تۇ، ەسكەرتكىش جانە ساۋلە، كۇنباعىس، تاۋ ـ وزەن، قۇت نىشان ـ ىرىس بۇلتى ورنەكتەلىپ، ئىقلاستى ماڭىزدى تاپسىرما شوغىرلانغان.

وتانىنىڭ امانىدىغى سانسزداغان ادامدارىنىڭ ەرلىكپەن ات سالىسقاندىقتارىنان كەلگەن. "1 ـ شىلدە ورده‌ننىڭ" يەگەرى چىن حۇڭجۇن قاراقۇرىمدا ماڭگى قالىپ قالدى؛ حۇاڭ ۋىنشيۇ كەدەيلەرىدى سۇيەمەلدەۋ جولىن نۇرلاندىرعان ساۋلەگە اينالدى؛ چاي يۇنجىن جالغىز ۋزى قالغانشا قاندى شايقاس جاسادى، ولىمنەن قورىقپاغان وسى سوعىس قاھارمانى بۇكىل ئومىرىن ادالدىقپەن پارتىياغا ارنادى...

باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ داۋىسى ەكپىندى شقتى: "100 جىلدان بەرى ئار ۋرپاق جۇڭگو كوممۇنيستەرى ۋلتتىڭ تاۋەلسىزدىگى مەن حالقتىڭ ازاتتىعنا قول جەتكىزۋ، مەملەكەتتىڭ بايۇىن، قۇدىرەتىنەۋىن جانە حالقتىڭ باقتىن جۇزەگە اسىرۋ ئۇشىن، الدىڭغىلارنىڭ ئىزىن سوڭغىلار باسپ، قان كەشە ەرلىكپەن شايقاس جۇرگىزىپ، قاجىرلىلىقپەن كۇرەس جۇرگىزىپ، قالتقىسز ۋلەس قوسپ، اسقاق تا ايىندى قاھارماندىق ەرلىك جىرىن جازدى".

كوپتەگەن ئىزگى سىتەر جان تەبىرەنتتى، كوپتەگەن حيكايالار قاباعات اسەرلەندىردى. ولاردىڭ بىرگە جازغانى ـــ جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتىياسىنىڭ حيكايالىسى، جۇڭگونىڭ حيكاياسى.

وسى ئېبر قول السۇغا سانسزداغان اسەر ئەسگدى

«ادالدىققا ماداق جىرى» مۇزىكاسى اۋەلەدى، اسقاق تا ەكپىندى اۋەن، ەرلىك نىتا ـ ئىقلاس جينالىس زالىندا جاڭغىردى. باس شۇجي شي جينپىڭ ورده‌ن بەرۋ تۇغىرىنا شعپ، "1 ـ شىلدە ورده‌ننىڭ" يەگەرلەرنە ورده‌ن بەردى.

"ولاردىڭ ۋون ـ بويىندا جۇڭگو كوممۇنيستەرىنىڭ سەنمىدى بەكەمدەپ، باس ماقساتتى امالياتتا ايگىلەپ، ايانباي ۋلەس قوسپ، پاك، كوپشىل بولغان اسقاق قاسىيەتى جانە اسل رۇحى جاندى ايگىلەندى".

باس شۇجي شي جينپىڭ ولاردى ايرىقشا القادى. شۇغىلا شاشقان وسى سوزدەر ئەال جاپا ـ ماشاقات پەن شۇغىلالى بارىستاردى باستان كەشكەن جۇڭگو باستان ـ اياق قاستەرلەگەن رۇح، وسكەلەك قاسىيەت.

"بەرىك سەنمىدى" ولار ومىرلەردەمەن ئۇىسندىردى.

ما ماۋجيە دوڭگەلەكتى ورىندىقتا وتىردى، باس شۇجي ئېيلىپ، ونىڭ قولىن قىسپ تۇرىپ: "سزدەردى قۇتتىقلايمەن"، ـ دەدى. داريادان ئوتۇ شايقاسى بولغان جىلى ول نەبارى 14 جاستا بولاتىن، قارشا بوراغان وققا قاراماستان چاڭجياڭنان 6 رەت ەندەي ئوتتى. ول ورده‌ندى داريادان ئوتۇ شايقاسى ەسكەرتكىش سارايىنا ۋسنىپ، قۇربان بولغان جاۋىنگەر سەرىكتەرىن جۇباتاتىندىعىن ايتتى.

گو رۇيشياڭ قارتتىڭ 80 نەشە جىلدىق پارتىيا ستاجى بار. ونىڭ كوڭىلىنىڭ تەرەڭ تۇكپىرىندە ىلعي دا شەشۇشى شايقاستىڭ اتوي دابىلى، قۇربان بولغان جاۋىنگەر سەرىكتەرىنىڭ قىماستىققا تولى جانارلارى قايتالانادى، ول كونە جاۋىنگەر سەرىكتەرىنە بۇگىنگى تاماشا داۋرەندى قانشاما كورسەتكىسى كەلدى دەسەڭىزشى. باس شۇجي وعان ورده‌ندى ەپپەن تاقتى دا، ئومىر بويى اسكەرى كىيم كىيپ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسقا قاتىناسقان وسى ئېبر قاھارمانغا اسەرلەنە: "پارتىياغا قوسقان كورنەكتى ۋلەسڭىزگە العىس ايتامىن"، ـ دەدى.

"جۇرەكتە سەنىم بولسا، بويدا قايرات بولادى". سوعىستا وشپەس ەڭبەك سىڭىرگەن ۋاڭ جانشان جونىنەن ايتقاندا، سەنىم دەگەنمىز سوڭىنا دەيىن تىنباي شايقاس جۇرگىزۋ؛ "قازىرگىنىڭ يۇيگۇگى" حۇاڭ دافا جونىنەن ايتقاندا، سەنىم دەگەنمىز "سۇدان وتە الماسام، ئوز ئومىرىمدى وتكەل ەتەم" دەگەن اسقاق سەزىمىن قايراتتانا كورسەتۇ؛ شاشى كۇمىستەي اعارعان مۇزىكانت لۇي چيمىڭ جونىنەن ايتقاندا، سەنىم دەگەنمىز 91 جاستا كەلسە دە قالامىن قولىنان تاستاماي، جاڭا ئاۋىردى جىرلاعان جاڭا تۇىندىلار جازۋ...

"باس ماقساتتى امالياتتا ايگىلەۋدى" ولار اۋەلگى ماقساتتارىمەن قورغادى.

"ۋاڭ لانحۋا، تاغى كەلگەن ەكەنسىز ـ اۋ، داڭقپەن تاغى كەلگەن ەكەنسىز". بىلتىر نىڭشيادا قىزمەت تەكسەرگەندە اڭگىمەلەسكەن قارتتىڭ ساحناغا شىققاندىعىن كورىپ، باس شۇجي ئىقلاسپەن سالەمدەستى.

"بۇل مەنىڭ 6 ـ رەت ئىسىزدىڭ ئىقلاستى قابىلداۋىڭىزدا بولۇۋم. اۋىلداشتار تۇگەل سىزگە سالەم ايتتى!"، ـ دەدى ۋاڭ لانحۋا تەبىرەنە.

"كوپشىلككە سالەم ايتىڭىز".

بىلتىر كەزدەسكەن كورىنىس ئالىكوز الدىندا. بۇقارامەن ارالاسۇدىڭ ئېبىرىنشى شەبىنەن كەلگەن ۋاڭ لانحۋا الەۋەتتىك اۋماقتا "ئەترى لەي فىك" اتالىپ كەتكەن. ول قانشالىق قالجىراتارلىق، قانشالىق قىين، قانشالىق جاپالى كەزدەدە، ىلعي باس شۇجي ايتقان "سوتسيالىزم سىتەۋەمەن كەلگەن" دەگەن ئىسوزدى ەسىنەن شعارمايتىندىعىن ايتتى.

نەگىزى حالقتا، تامىرى حالقتا، حالقتى كوكەيىندە ساقتاپ، حالىق ئۇشىن قىزمەت سىتەدى. حالىق باس شۇجيدىڭ كوڭىلىنىڭ ەڭ تەرەڭ تۇكپىرىنەن ورىن العان.

"ئشوپ شاقايلى شۇجي" جوۋ يۇڭكاي، مال شارۋاشىلىق وڭىرىنە تامىر تارتقان تىڭ. باتىر، "بۇكىل ەل حالقىنىڭ جاقسى كىينۋ" ارمانى ئۇشىن ئومىر بويى بار پەيىلىن ارناعان حۇاڭ باۋمەي... باس شۇجي شي جينپىڭ ورده‌ن بەرگەندە، كوپشىلكپەن قول الىسپ، امانداستى. كوپتەگەن ادام ئارى اسەرلەندى، ئارى تەبىرەندى، باس شۇجيدىڭ الدىندا ولاردىڭ ايتار سوزدەرى كوپ ەدى.

"قايراتتانا ۋلەس قوسۇدى" ولار ناقتى سىتەۋەمەن كورسەتتى.

قۇربان بەرۋ بولعانى ئۇشىن ەرلىك جىگەر تاسقىنداپ، اي ـ كۇنگە ئامىر شاشا الامىز جاڭارتۇغا كوك ئجۇزىن.

توڭكەرىستىك سوعىس جىلدارىندا سانسزداغان توڭكەرىستىك ارداگەر قۇربانداردار قان توگىپ قۇرباندىق بەردى، ئومىرىن بوداۋ ەتۇدەن ايانبادى. جاڭا ئاۋىردىڭ ساپارىندا پارتىياغا ئوزىن ارناۋ، وتان ئۇمتىن اقتاۋ تىپتەن قايمىقپاي قالتقىسز ئوزىن ارناۋدى، قاجماس قايسارلىقپەن كۇرەس جاساۋدى مەڭزەيدى.

دانەكەرشى جۇمىس ورىندا 50 نەشە جىل ۋلەس قوسقان اي ايگو باس شۇجيگە قاراي ادىمداي باسپ بارىپ، ئېيلىپ امانداستى. باس شۇجي تەرەڭ ماعىنالى تۇرده: "ئىرى ەل ۋستاسى، مەملەكەت سىزدەي ادامدارىدى قاجەت ەتەدى"، ـ دەدى.

سارى قۇمدى تىزگىندەپ، كەدەيلىك تامىرىن جۇلدى، شى گۇاڭيىندى ادامدار "اك بالعاسى" دەپ اتاپ كەتتى، "مىڭ جىلدىق قۇمدى شولدەن" قازىرگى جاسىل دالاغا دەيىن قۇمدى قوينۇلارىدى، شىنىندا، كىرىس كوزىنە ئينالدىردى. ونىڭ مۇيىزگەكتەنگەن قولىنان ۋستاغان باس شۇجي تەرەڭ تولقىپ: "وسى وندا ـ عان جىلدار سىزدەرگە وڭاي بولمادى"، ـ دەدى.

"لان اقساقال، ئىسزدىڭ كوپتەگەن تەاترلارىڭىزدى كورگەنمىن. جاسىڭىز وسنشاما ەگدەلەسە دە ئالى دە قىزمەت سىتەپ جاتىرسىز"، ـ دەدى باس شۇجي شي جينپىڭ 94 جاستاغى لان تيانيەنى كورگەندە كۇلىمسىرەپ تۇرىپ.

"مەن وسى 2 جىلدا ئالى دە تەاتر ويناپ، تەاترغا رەجيسسەرلىك سىتەپ ئجۇرمەن"، ـ دەدى لان تيانيە باس شۇجيگە ماقتانىشپەن مالىمەت بەرىپ.

ۋ تيان ـ ي 80 نەشەگە كەلىپ قارتايىپ قالسا دا، جۇرەگىنە دەمەگىش اسپاپ تاعىپ، تەڭىز دەڭگەيىنەن 4500 مەتردەن بيىك ۋستىرتتە علمي زەرتتەۋمەن قاربالاس ئجۇر، مالشىلار ونى ىلعي "ات جالىنداغى جاقسى مانبا (شيپاگەر)" دەيدى. ول باس شۇجيدىڭ ورده‌ن بەرۋ سالتىنداغى ئاربىر ئىسوزىن ەسىنە مەقتاپ ساقتادى: "نەغۇرلىم ۋلى ئىس بولغان ساين، سولغۇرلىم سىن ـ سايىسقا تولى بولادى، ماڭىزدى جاۋاپكەرشىلىكتى ئبلۇدى، ماڭىزدى جاۋاپكەرشىلىكتى ارقالاۋدى سولغۇرلىم قاجەت ەتەدى".

"پاك، كوپشىل بولۇدى" ولار جىگەر ـ قايراتىمەن جالغاستىردى.

"كوممۇنيستەردىڭ قاجرلى، قاراپايىم بولىپ، كوپتىڭ قانا قامىن ويلاپ، ئوز قاممەن ساناسپايتىن داڭقتى ئداستۇرىن ساقتاۋ"، بۇل باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ شنايى تاپسىرماسى.

"اۋلىم ـــ يۇيماي، وتانىم ـــ جۇڭگو"، بۇل جوگانىڭ كوڭىلىندەگى ئبىر اۋىز ئىسوز. ول كۇندە شەكارا بوينىدا ئجۇرىپ، ونداغان جىلداردان بەرى مال باغا ئجۇرىپ شارلاۋ جۇرگىزىپ، سان مىڭ شارشى كىلومەتر وتان توپىراعىن كۇزەتتى. ول باس شۇجيدىڭ حاتىن تاپسىرىپ العان. وسى ساتتە باس شۇجيدىڭ الدىندا تۇرىپ، ول ئۇسترتىڭ ايىننىن، مەملەكەت تۇى جاغالاي ىلىنگەن كوشەلەردى ايتقىسى كەلدى. ول تارتىنا ئتىل قاتىپ: "باس شۇجي سالەمەتسز بە، جاپا شەكتىڭىز!"، ـ دەدى.

تالاي رەت ولمەنەن قالغان سوعىس قاھارمانى چاي يۇنجىن، 1952 ـ جىلى مۇگەدەك بولىپ اسكەردەن بوساپ، اۋىلىنا قايتىپ ەگىنشىلىكپەن اينالىسقان سوڭ، ئوزىنىڭ ەڭبەكتەرىن ەشقاشان ايتىپ كورگەن ەمەس؛ ۋاڭ شۇماۋ نانحايدا ۋقىق قورغاۋ كۇرەسىندە اتويلاپ الدا ئجۇرىپ، تيتتەي دە جول بەرمەي، وتانىمزدىڭ تەڭز ايدىنى يەلىك ۋقىعى مەن تەڭز ـ مۇحيتتاغى ۋقىق ـ مۇددەسىن باتىل قورغادى، ول قايىق دىڭگەگىندە جەلمەن بىرگە جەلبىرەگەن بەس جۇلدىزدى قىزىل تۇدى كورۇدى قاتتى ۋناتادى؛ لي داجاۋدىڭ نەمەرەسى لي حۇڭتا قاجرلى دا قاراپايىم، پاك تە كىرشىكسىز بولىپ، وتباسىن قاتاڭ باسقارىپ، "توڭكەرىستىك ئداستۇردى ۋرپاقتان ـ ۋرپاققا جالغاستىرعان" قىمباتتى قاسىيەتىنەن جازبادى... اسقاق ئمورالدى ايگىلەۋ، جالپىلىق ئمورالعا بويسۇنۇ، جەكە ئمورالدى قاتايتۇ، وتاندى ئسۇيۇ سەزىمى، مەملەكەتتى قۇدىرەتتەندىرۇ مۇراتى، وتاننىڭ ئۇمتىن اقتاۋ ارەكەتى.

ھەق سوڭندا ورده‌ن بەرۋ تۇغىرىنا شققانى ۋي دىيوۋ، "قورغانىس شەبىندەگى كەزەك اۋىسپايتىن ەرلى ـ زايىپتىلار قاراۋدل ورنى"، "شەكارا بويىندىغى ئتەرى شەكارا بەلگىسى" ـــ ونىڭ اتى. باس شۇجي تەبىرەنە وعان: "سزدەر قاھارماندار سزدار"، ـ دەدى.

جۇڭحۋا ۋلتى قاھارماندار مولىنان شققان ۋلت، جاڭا ئداۋىر قاھارماندار تابسقا جەتەتىن ئداۋىر.

وسى ئەسات شەكسىز تەبىرەنسكە تولدى

جاڭ گۇيمەي تالتىرەكتەي باسپ ورده‌ن بەرۋ تۇغىرىنا تاغى كوتەرىلدى. جۋا ـ جۋا اعارىپ كەتكەن سۇرعىلت جەيدەسىن كيگەن ونىڭ ئوڭى جۇدەۋۋ كورىندى.

وسى ساتتە ميكروفون الدىندا "1 ـ شىلدە ورده‌ننىڭ" يەگەرلەرى اتىنان سوزگە شققان ول نەشە دۇركىن بۇلىعىپ قالدى.

باس شۇجي شي جينپىڭ مەيىرىمدى ئارى ئقلاستى جانارمەن وعان قارادى.

جاڭ گۇيمەي ۋلى تاۋداغى بالالاردىڭ بۇگىنگى كۇننىن بايانداداى، "الستا شام بار، تابانمىزدىڭ استىندا جول جاتىر، بولاشاعىمىز جارقىن"؛ ول ئوزىنىڭ ۋزاقتان بەرگى سەنمى مەن تابانداىلعىن بايانداداى:

"كەيىبرەۋلەر مەنەن مۇنى قالايشا ورىنداي الدىڭ؟ ـ دەپ سۇرايدى، مۇندا مەنىڭ وسناۋ القاپقا دەگەن العسىم، ونان دا كوبى ئبىر كوممۇنيسكە ئتان اۋەلگى ماقسات پەن بورىش جاتىر".

"ساپار السى، ماقساتقا تەك كۇرەسپەن عانا جەتەمىز". باس شۇجي كوپ رەت باسا داريتەگەن وسى ئسوزدى جاڭ گۇيمەي كوكەيىندە بەرىك ساقتاپ، وزىنە تاعلىم ەتتى. ول بالاي دەدى: بويىمدا جانىم بولسا بولعانى مىنبەدە تۇرىپ بار كۇشىمدى سارقا جۇمساپ، وزىمدە بارىمدى ارناپ، ولسەم دە وكىنشسىز وتەمىن.

ئبىر رەتكى ماداقتاۋ ئبىر رەتكى رۇحانى شىڭدالۋ.

الەۋمەتتىك اۋماقتا، قىستاقتا، قالاشقتا، تاۋ ـ وزەندە، ساي ـ سالادا، ساۋلەتتى قالادا، قۇبا تۇزدەگى شەكارادا سانسزداغان كوممۇنيستىك پارتىيا مۇشەسى كورىپ جۇرەكتەرى الپ ۋشىپ، اسەرلەنىپ، كۇش ـ قۇات الدى. باس شۇجي شي جينپىڭ سوزىندە بالاي دەپ باسا دارىپتەدى: "'1 ـ شىلدە ورده‌ننىڭ' يەگەرلەرىنىڭ بارلىعى حالقتان كەلگەن، حالىقتا تامىر تارتقان، ئوز قىزمەتىن تىاناق ەتىپ، ئۇن ـ ئتۇنسز ۋلەس قوسقان قاراپايىم قاھارماندار. ولاردىڭ ئزگى سىتەرى ۋىرەنۇگە، سىتەۋگە تاتىدى، ولاردىڭ رۇحى تالپىنۋعا، قول جەتكىزۋگە تاتىدى".

بايىپتى ۋندە ايىندى كۇش جاتتى. نەنى القاۋ، نەنى جاريالاۋ، نەنى اسقاقتاتۋ كەرەك، نەشە 10 مينۇتتىق ورده‌ن بەرۋ سالتى مۇنىڭ جاۋابىن بەردى. باس شۇجي بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى:

"ولار ئوز ارەكەتتەرىمەن تەك مۇرات ـ سەنىمدى بەكەمدەپ، كۇرەسكەرلىك جىگەردى بەكەمدەپ، اينىماس قايسارلىقتى بەكەمدەپ، جايشىلىقتا كوزگە ئتۇسپ، شەشۇشى ساتتە كەۋدە كەرە العا شعپ، قاتەرلى، قىين وتكەلدە باسىن ئباي تىگە بىلسە، ئاربىر پارتىيا مۇشەسىنىڭ ۋلتتى گۇلدەندىرۇ ۋلى سىندە پارتىيا مەن حالىق ئۇشىن ەڭبەك ئسىڭىرىپ، ەسە قوسا الاتىندىعىن دالەلدەدى!".

ورده‌ن بەرۋ تۇغىرىنىڭ استىندا سۇي داۋجى مۇقياتتىلىقپەن ەستەلىك الدى، چىن ۋي، جاڭ دىڭيۇي دەن قويا تىڭدادى.

"جاڭا ئداۋىر قاھارماندارعا مۇقتاج، سوندداي ـ اق، ئسوز جوق، قاھارماندار شعارا الاتىن ئداۋىر. جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتىياسى قاشاندا ئداۋىر اۋانگاردى، ۋلتتىڭ تىرەگى بولۋ ئۇشىن، پارتىيا مۇشەلەرى قوسىنى، ئسوز جوق، شىڭدالۋ كەرەك".

اسقار تاۋلاردان اسۋ رۇحانى كوورديناتانى، قۇنىنىڭ قوردالانۋىن قاجەت ەتەدى، ۋرپاقتان ـ ۋرپاققا جالعاسقان ۋزاق ساپاردى، ۋرپاقتان ـ ۋرپاققا جالعاسقان كۇرەستى قاجەت ەتەدى.

ئبىر رەتكى ماداقتاپ سىلاۋ تاغى ئبىر رەتكى ساپارعا اتتانۋ دابىلى. باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ وسى تاپسىرمالارى ئقلاستى ئارى سالماقتى.

"پارتىيانىڭ سىياتىن، باس ماقساتىن ەستە بەرىك ساقتاپ، پارتىيانىڭ اۋەلگى ماقساتىن، بورىشىن ەستە بەرىك ساقتاپ، قاجماي ـ تالماي كۇرەس جۇرگىزىپ، ماڭگى كۇرەس جۇرگىزىپ، جاپىاي سوتسيالىستىك وسزامانداناعان مەملەكەت قۇرۋ جاڭا ساپارىندا، ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نساناسنا، جۇڭحۋا ۋلتىنىڭ ۋلى گۇلدەنۋى سندى جۇڭگو ارمانىنا قاراي ەرلىكپەن العا تارتايىق!".

اسقاق ئان شىرقالدى.

توڭكەرىس مەزگىلىندە، مەملەكەت حاۋىپ ـ قاتەردە قالعان كەزدەردە كۇرەس ـــ توڭكەرىسشىلەردىڭ جوعاردان تومەنگە دەيىن نزدەنىس جاساعان تالپىنىسى، وتانشىلداردىڭ قاندى شايقاس جۇرگىزگەن باتىرلىعى؛ قۇرىلىس مەزگىلىندە، رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۋ مەزگىلىندە كۇرەس ـــ ۋاقتپەن جارىسپ العا ىلگەرىلەيتىن، باتىلدىقپەن اتويلاعان، باتىلدىقپەن سناقتان وتكىزەتىن ەرلىك.

جاڭا ئداۋىر، تىپتەن، كۇرەسكەرلەردىڭ ئداۋىرى. كورىكەيىپ ـ گۇلدەنگەن زامانىدا ومىرگە كەلگەندە كورىكەيىپ ـ گۇلدەنگەن زامانىنىڭ ئۇمىتىن اقتاۋ كەرەك. ورده‌ن بەرۋ سالتى ايقاتاعاننان كەيىنگى توپتىق سۇرەتكە ئتۇسۇ ساتىندە باس شۇجي شي جينپىڭ ئقلاسپەن كوپشىلككە بىلاي دەدى:

"سزدەردىڭ داڭقتارىڭىز وڭاي ـ وسپاق قولعا كەلمەگەن، دەنساۋلقتارىڭىزعا ەرەكشە كوڭىل بولىڭىزدەر. بۇل دا 1 ـ شىلدەنى قۇتتىقتاۋ قيمىلىنىڭ ماڭىزدى مازمۇنى، وسى جەردەن قايتا اتتانايىق!".

(شينحۋا اگەنتسىگىنىڭ 6 ـ ايدىڭ 29 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)